

УДК 351.713
UDC 351.713

РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ:
ЩО ЗМІНИТЬСЯ ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Дзюба О.М., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

Гуцалюк О.І., Національний транспортний університет, Київ, Україна

REFORMING THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE:
WHAT WILL CHANGE FOR TAXPAYERS

Dziuba O.M., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

Hutsaliuk O.I., National Transport University, Kyiv, Ukraine

РЕФОРМИРОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ:
ЧТО ИЗМЕНИТСЯ ДЛЯ НАЛОГОПЛАТЕЛЬЩИКОВ

Дзюба О.Н., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Гуцалюк Е.И., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. На сьогоднішній день питання реформування ДФС номер один у порядку денному реформ завдяки тиску зовнішніх інституцій. Адже важливість подолання корупції, що тривалий час асоціювалася саме з податковою службою, так і доцільність створення ефективної в усіх значеннях цього поняття системи адміністрування податків і зборів. Податковий розрив у країні надзвичайний, і не лише зважаючи на великий тіньбовий сектор економіки, що існує в тому числі через недоліки у системі контролю за сплатою податків.

Аналіз досліджень і публікацій. В економічній літературі значна увага науковців приділена проблемам реформ. Необхідно відмітити роботи Деєва Н., Кощука Т., Опаріна В., Редіна Н., Бечко П., Воробйова Ю., Федосова В.

Постановка завдання. Дослідити основну концепцію реформування ДФС України.

Основний матеріал. На офіційному сайті Міністерства фінансів України можна побачити, що планується провести оптимізацію процесів, посилити основні функції ДФС, підвищити ефективність адміністрування податків і поліпшити якість послуг [2]. Головна мета - зменшити рівень корупції та перетворити ДФС в цільову сервісну службу.

Проект передбачає практичне впровадження рекомендацій міжнародних партнерів і напрацювань Мінфіну, ДФС, депутатів та експертів.

Проект матиме трирівневу структуру [4].

Перший рівень – це Наглядова рада, до складу якої входять представники західних урядових структур, міжнародних організацій та фондів, а саме: Міністерство фінансів США, МВФ, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міністерство фінансів Канади, Міністерство фінансів Німеччини, Прикордонно-митна служба США, представники ЄС. Наглядова рада координує проект, затверджує цілі та моніторить реалізацію проекту.

Другий рівень – Комітет управління, до якого входять Міністр фінансів, Голова ДФС, заступник голови ДФС, Держсекретар Міністерства фінансів та менеджер проекту. Цей комітет зустрічатиметься щотижня для обговорення процесу реалізації реформи. До сфери його компетенції входить визначення пріоритетів, постановка завдань та вирішення спірних питань.

Третій рівень – Група впровадження реформи, до якої входять представники Міністерства фінансів, ДФС, МВФ, Команд підтримки реформ при Міністерстві фінансів та ДФС, і міжнародні консультанти. Ця група буде працювати над практичним впровадженням змін за різними напрямками, серед яких аудит, сервісна служба, дотримання законодавства, налагодження внутрішніх процесів в ДФС та інші.

Для підвищення довіри платників податків, Міністерство фінансів прагне зробити реформу ДФС максимально відкритою та ефективною. Для цього було розроблено комплексний документ, який передбачає довгострокове та всеохоплююче бачення розвитку Фіскальної служби. Концепція є базою для підготовки детального плану дій з її компетенціями. Концепція передбачає реформи в ключових сферах роботи ДФС [3]:

- оптимізація структури;
- інформаційні технології;
- антикорупційні заходи;
- розвиток персоналу та оплата праці;
- прозорість реформи та її комунікація.

Крім того, Концепція передбачає конкретні кроки, які повинні бути зроблені в митному блоці та податковому блоці ДФС, серед яких:

- впровадження інституту Уповноважених економічних операторів;
- впровадження єдиних стандартів визначення митної вартості, класифікації товарів;
- обмін інформацією з іноземними митними адміністраціями;
- розробка автоматизованих рішень для блокування ризикових митних операцій;
- забезпечення балансу процедур на етапі митного оформлення та пост-митного контролю;
- виконання вимог Податкового кодексу та реалізація повнофункціонального "електронного кабінету платника";
- удосконалення роботи Центрів обслуговування платників;
- впровадження повноцінного ризик орієнтованого підходу щодо аудиту;
- розширення електронних камеральних перевірок та скорочення документальних перевірок;
- підписання угоди щодо автоматичного обміну фінансовою інформацією;
- зміцнення функції контролю ТЦО шляхом збільшення кількості та компетенції відповідного персоналу;
- моніторинг результативності розгляду судами спорів, що пройшли процедуру адміністративного оскарження та інші;
- проведення регулярної оцінки задоволеності бізнесу рівнем роботи ДФС;
- формування іміджу ДФС як професійного та сервісного органу.

Концепція закладає рамку реформування ДФС і виводить на більш якісний рівень системних змін. Наявність Концепції як комплексного бачення допоможе краще координувати дії Уряду та Парламенту щодо її імплементації, а також залучати міжнародну технічну допомогу. Крім того, Концепція є базою для розробки деталізованих планів реформи ДФС.

Сьогодні також зроблено перший крок щодо реалізації даної концепції. Перший етап районні ДПІ будуть ліквідовані як юридичні особи та залишаться Центрами обслуговування платників, що надаватимуть виключно сервісні функції (рис. 1).

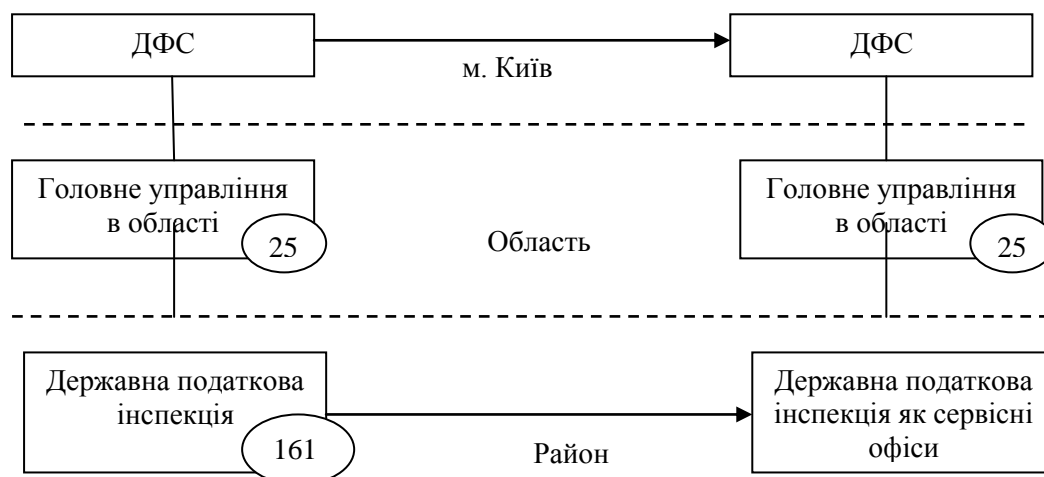

Рисунок 1 – Реорганізація ДФС, I етап

На другому етапі (з 1 січня 2018 року) в податковій вертикалі будуть ліквідовані юридичні особи на обласному рівні та створено Міжрегіональне головне управління ДФС (рис. 2).

Така оптимізація організаційної структури дозволить:

- створити функціональні митну та податкові вертикалі;
- скоротити адміністративні функції (бухгалтерії, кадри, матеріально-технічне забезпечення) та перерозподілити ресурси на виконання основних оперативних функцій;
- передати підрозділи аудиту та роботи з боргом з районного рівня на обласний;
- ефективно організувати роботу районних інспекцій як сервісних офісів;
- централізувати основні функції та впровадити єдині стандарти їх виконання.

Запропонована в концепції реформи ДФС оптимізація її структури не містить жодних новацій, а є типовою для функціонально-орієнтованої податкової адміністрації. Вона була запропонована податковими експертами ОЕСР кілька років тому. Очевидно, що ця досить загальна модель має бути сформована з урахуванням специфіки податкової системи нашої країни, її економіки. Якщо ми змінюємо структуру ДФС, то треба пам'ятати про те, що податкова система є похідною від економіки, а система адміністрування, в свою чергу, – від структури та елементів податків.

Основні тенденції в реформі ДФС полягають у скороченні кількості персоналу, що дійсно стає можливим завдяки впровадженню інформаційних технологій, і централізації розпорознених управлінських функцій. Дуже ймовірно, що це правильний напрям, але без остаточного вирішення проблеми корупції централізація процесів згодом призведе до монополії на корупцію.

Однак назви, цілі, місії, структура – це все ніщо без кадрового забезпечення. В концепції реформи ДФС зазначено, що має відбутися відбір персоналу «для оновленої служби на відкритій

конкурсній основі». Практика реалізації цієї тези поки що залишає бажати кращого. Для цього є кілька причин. Одна з основних – це оплата праці. Поки що найбільш кваліфіковані спеціалісти, попрацювавши в податковій, найчастіше швидко знаходять запит на свої послуги в бізнесі. Це стосується фактично всіх професій, але особливо програмістів, спеціалістів ІТ-сфери. Молодь також більше орієнтована на приватний сектор. На держслужбу йдуть або від безвиході, або за чієюсь протекцією. Середній начальницький рівень у ДФС і вище, якщо ретельно відстежити всі конкурси та призначення за персоналіям, про які ми найчастіше дізнаємось постфактум із прес-релізів на сайті фіскальної служби, – це люди, які ніколи із системи не випадали.

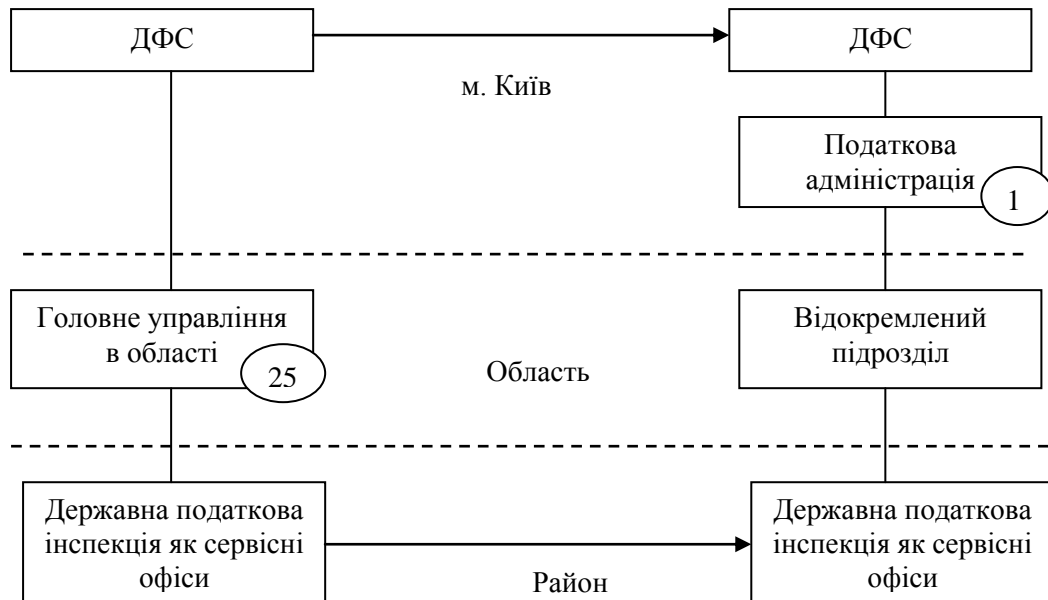

Рисунок 2 – Реорганізація ДФС, II етап

Висновки. Комплексна реформа органів державного управління в Україні в цілому, і такого важливого державного органу, як фіскальна служба, зокрема, полягає не стільки в зміні функціональної структури, скільки в доборі нових компетентних ініціативних кадрів та у вдосконаленні, а не розвалі існуючої системи підготовки і підвищенні їх кваліфікації.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Податковий кодекс України № 655-VIII від 17.07.2015 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Концепція реформування ДФС [Електронний ресурс] // <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish>.
4. Податкова реформа – виклик для України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bnwes.info>.

REFERENCES

1. The Tax Code of Ukraine № 655-VIII dated 17.07.2015, with amendments and additions [Electronic resource]. Mode of access: www.rada.gov.ua. (Ukr)
2. Official website of the Ministry of Finance of Ukraine [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.minfin.gov.ua>. (Ukr)
3. The concept of reforming the SPS [Electronic resource] // <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish>. (Ukr)
4. Tax reform is a challenge for Ukraine. [Electronic resource]. Access mode: <http://www.bnwes.info>. (Ukr)

РЕФЕРАТ

Дзюба О.М. Реформування Державної фіскальної служби України: що зміниться для платників податків / О.М. Дзюба, О.І. Гуцалюк // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2018. – Вип. 6.

В статті досліджено основні напрями реформування Державної фіскальної служби.

Об'єкт дослідження – Державно фіскальна служба України.

Мета роботи – проаналізувати концепцію реформування ДФС України.

Метод дослідження – метод операціоналізації понять, індукції і дедукції.

На сьогоднішній день питання реформування ДФС номер один у порядку денному реформ завдяки тиску зовнішніх інституцій. Адже важливість подолання корупції, що тривалий час асоціювалася саме з податковою службою, так і доцільність створення ефективної в усіх значеннях цього поняття системи адміністрування податків і зборів.

Детально розглянуто концепцію реформування Державної фіскальної служби України, її основні напрями і етапи реорганізації.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: РЕФОРМА, ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА, ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ, КОНЦЕПЦІЯ.

ABSTRACT

Dziuba O.M., Hutsaliuk O.I. Reforming the State Fiscal Service of Ukraine: what will change for taxpayers. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2018. Vol. 6.

The article deals with the main directions of the reform of the State Fiscal Service.

Object of research – State Fiscal Service of Ukraine.

The purpose of the work is to analyze the concept of reforming the SFS of Ukraine.

Method of research – the method of operationalization of concepts, induction and deduction.

To date, the issue of reforming the SFS is number one in the agenda of reforms due to the pressure of external institutions. After all, the importance of overcoming corruption, which has long been associated with the tax service, and the expediency of creating an effective tax and fee administration system in all its meanings.

The concept of reforming the State Fiscal Service of Ukraine, its main directions and stages of reorganization are considered in detail.

KEYWORDS: REFORM, FISCAL SERVICE, TAX INSPECTION, CONCEPT.

РЕФЕРАТ

Дзюба О.Н., Гуцалюк Е.И. Реформирование Государственной фискальной службы Украины: что изменится для налогоплательщиков / О.Н. Дзюба, Е.И. Гуцалюк // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2018. – Вып. 6.

В статье исследованы основные направления реформирования Государственной фискальной службы.

Объект исследования – Государственная фискальная служба Украины.

Цель работы – проанализировать концепцию реформирования ГФС Украины.

Метод исследования – метод операционализации понятий, индукции и дедукции.

На сегодняшний день вопрос реформирования ГФС номер один в повестке дня реформ благодаря давлению внешних институтов. Ведь важность преодоления коррупции, длительное время ассоциировалась именно с налоговой службой, так и целесообразность создания эффективной во всех смыслах этого понятия системы администрирования налогов и сборов.

Подробно рассмотрена концепция реформирования Государственной фискальной службы Украины, ее основные направления и этапы реорганизации.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: РЕФОРМА, ФИСКАЛЬНАЯ СЛУЖБА, НАЛОГОВАЯ ИНСПЕКЦИЯ, КОНЦЕПЦИЯ.

АВТОРИ:

Дзюба Оксана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри економіки, e-mail: dzyuba2006@gmail.com, тел. +380679644273, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313.

Гуцалюк Олена Ігорівна, Національний транспортний університет, асистент кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: sheptynova_lena@ukr.net, тел. +380976585175, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 424.

AUTHOR:

Dziuba Oksana M., Ph.D., associate professor, National Transport University, associate professor, department of Economics, e-mail: dzyuba2006@gmail.com, tel. +380679644273, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 313.

Hutsaliuk Olena I., National Transport University, assistant lecturer, department of Finance, Accounting and Audit, e-mail: sheptynova_lena@ukr.net, tel. +380976585175, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 424.

АВТОРЫ:

Дзюба Оксана Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры экономики, e-mail: dzyuba2006@gmail.com, тел. +380976585175, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313.

Гуцалюк Елена Игоревна, Национальный транспортный университет, ассистент кафедры финансов, учета и аудита, e-mail: sheptynova_lena@ukr.net, тел. +380976585175, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 424.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Гречан А.П., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри економіки, Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Grechan A.P., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Transport University, professor, department of Economic, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investment in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.